

Karta zadania nr 680 Do wniosku numer 110

Zamknięte

Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego

(nazwa wnioskodawcy)

1. Właściciel zadania

Jacek Bogucki / Departament Finansów / Robert Fabiński

(Minister/Departament/Naczelnik)

2. Obszar

Konkurencyjność rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz bezpieczeństwo żywności.

3. Cel I rzędu - nr 02.

Zwiększenie konkurencyjności gospodarki rolno-żywnościowej.

4. Cel II rzędu - nr 02.10.

Wyrównanie szans działalności gospodarstw rolnych na rynku pod kątem jakości produkcji i uzyskiwanych wyników w obliczu zmian klimatu i klęsk żywiołowych.

5. Zadanie - nr 02.10.03.

Usprawnienie systemu monitorowania suszy

6. Opis zadania

Podjęcie działań mających na celu stworzenie nowoczesnego monitoringu suszy ze stacjami pomiaru w szkołach rolniczych.

(zgodnie z pismem wnioskodawcy)

7. Opis stanu istniejącego dotyczącego sprawy/zadania

Na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2015 r. poz. 577, z późn. zm.) stosowane są z budżetu państwa dopłaty do składek producentów rolnych z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia od wystąpienia następujących zdarzeń losowych:

- dla produkcji roślinnej (tj. upraw – zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych) od: huraganu, powodzi, deszczu nawalnego, gradu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny, suszy, ujemnych skutków przezimowania lub przymrozków wiosennych,*
- dla produkcji zwierzęcej (tj. bydła, koni, owiec, kóz, drobiu lub świń) od: huraganu, powodzi,*

deszczu nawalnego, gradu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny, uboju z konieczności. Przepisy ww. ustawy dopuszczają możliwość ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich od wszystkich określonych w ustawie ryzyk lub wybranych przez producenta rolnego, np. występujących najczęściej na danym obszarze. Poziom dopłat z budżetu państwa do składek ubezpieczeń należnych od producentów rolnych z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia upraw rolnych lub zwierząt gospodarskich na 2016 r. został określony przez Radę Ministrów w rozporządzeniu z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie wysokości dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w 2016 r. (Dz. U. poz. 2024), w wysokości: 65% składki do 1 ha upraw rolnych i 65% składki do 1 szt. zwierzęcia gospodarskiego. Z przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich wynika obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych przez rolnika, który uzyskał płatności bezpośrednio do gruntów rolnych, tj. upraw zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych, od zasiewu lub wysadzenia do ich zbioru, od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez powódź, grad, suszę, ujemne skutki przezimowania oraz przymrozki wiosenne. Zgodnie z ww. ustawą suszę oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.

8a. Ocena wewnętrzna proponowanych działań (departamenty, jednostki podległe i nadzorowane)

O wystąpieniu suszy decyduje cały kompleks warunków meteorologicznych i glebowych. Warunki meteorologiczne powodujące suszę są określane za pomocą KBW, który określa się jako różnicę pomiędzy opadem atmosferycznym mierzonym standardowo na stacjach meteorologicznych a ewapotranspiracją potencjalną. Opad atmosferyczny jest podstawowym elementem mierzonym na stacjach Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowego Instytutu Badawczego (IMiGW-PIB), Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych oraz Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowego Instytutu Badawczego (IUNG-PIB). Obecnie opady atmosferyczne dla całego kraju są wyznaczane za pomocą specjalistycznego programu komputerowego na podstawie którego dokonuje się interpolacji danych pozyskiwanych z 354 stacji i posterunków meteorologicznych. Natomiast wartość ewapotranspiracji potencjalnej oblicza się wykorzystując wzór Penmana. Wartość ewapotranspiracji potencjalnej można również wyznaczyć z wystarczającą precyzją korzystając ze wzorów uproszczonych, które uwzględniają podstawowe elementy meteorologiczne (temperatura powietrza, usłonecznienie, zachmurzenie, wilgotność powietrza, prędkość wiatru) oraz brana jest pod uwagę długość dnia. W ocenie występowania suszy, oprócz wartości KBW, są brane pod uwagę właściwości retencyjne gleb, ustalone według kategorii agronomicznych, wydzielonych na podstawie map glebowo-rolniczych. Przestrzenne zróżnicowanie zdolności retencyjnych gleb jest, obok KBW, czynnikiem decydującym o spełnieniu kryterium suszy na danym obszarze. W ten sposób uwzględnia się fakt silnego zróżnicowania podatności pokrywy glebowej Polski na skutki niedoboru wody, mierzonego wartościami KBW - gleby lekkie są zdecydowanie mniej odporne na stres wodny od gleb średnich i ciężkich, co znajduje odzwierciedlenie w zróżnicowaniu kryteriów suszy i progów KBW dla poszczególnych kategorii agronomicznych gleb. Susza rolnicza występuje, gdy obliczone wartości KBW dla gminy są niższe od wartości krytycznych klimatycznego bilansu wodnego przedstawionych w projekcie rozporządzenia. Przekroczenie

wartości krytycznych KBW oznacza 20% obniżenie plonów w skali gminy w stosunku do plonów uzyskanych przy średnich wieloletnich warunkach pogodowych.

Dla potrzeb monitoringu suszy rolniczej wyznaczono krytyczne wartości KBW dla gatunków i grup upraw, które zamieszczone zostały w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 maja 2007 r. w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków i grup roślin uprawnych oraz gleb (Dz. U. Nr 90, poz. 601). Następnie Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydał trzy rozporządzenia o tym samym tytule w dniu 2 kwietnia 2009 r., w dniu 9 czerwca 2009 r. oraz w dniu 1 kwietnia 2010 r. ustalające analogiczny mechanizm określania krytycznych wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków i grup roślin uprawnych oraz gleb. Wystąpienie progowych wartości KBW wymienionych ww. rozporządzeniu z dnia 1 kwietnia 2010 r. powoduje przeciętnie 20% obniżenie plonów w danym roku w stosunku do wartości średnich wieloletnich w Polsce wskutek suszy. Wdrożony w 2007 r. system monitoringu suszy rolniczej umożliwia ocenę zagrożenia suszą rolniczą głównych upraw rolnych w oparciu o bieżące dane meteorologiczne oraz dane glebowe generowane na podstawie numerycznej mapy glebowo-rolniczej.

8b. Ocena zewnętrzna proponowanych działań (organizacje pracujące na rzecz rolnictwa)

9. Proponowane rozwiązania

Po pięciu latach prowadzenia monitoringu suszy od wydania ostatniego rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb, w wyniku przeprowadzonych szczegółowych analiz oraz w oparciu o nowe dostępne dane o plonach z ostatnich lat umożliwiającą uzyskanie większej dokładności szacowania zagrożenia suszą dla poszczególnych upraw, opracowano projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w którym proponuje się określenie nowych progowych wartości klimatycznego bilansu wodnego.

10. Skutki finansowe, źródła finansowania

Projekt rozporządzenia nie generuje skutków finansowych

11. Niezbędne zmiany legislacyjne

Projekt	Rozporządzenie	Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.
---------	----------------	---

12. Inne uwagi (niezbędne ekspertyzy i opracowania)

13. Konsultacje (nazwiska i telefony osób odpowiedzialnych za zadanie)

14. Eksperci, osoby do współpracy (dane kontaktowe)

15. Przewidywany termin realizacji zadania

2016-04-25

16. Powód, dla którego zadanie nie może być zrealizowane w terminie wyznaczonym przez Administratora

17. Inne uwagi
